

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni ca publicațiune juridică și săptămânal ca organ de publicațiune judecătorească

Abonamentul:

Pentru autorități, bănci, instit. fin. avocați etc.

Pe un an 200 Lei
Pentru magistrați pe an 160
Un număr simplu 8
Un număr dublu 16
Un număr vechiu 12
Revista apare săptămânal.

Redacția Strada Băei No. 13. — Ad
ministrația: Str. Regina Maria Nr. 34
(Radio Reclamă România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adție.
TELEFON 630.

SUMARUL:

1. Observații. O Propunere de *N. Vasilescu*
Cu o notă de *Judecător ocol Teaca.*
2. Statutul Funcționarilor de *V. M. D.*
3. Jurisprudență în materie de închiriere stabilită de Curtea de Apel Cluj. *St. L.*
4. Reforma Agrară în Ardeal. Două jurisprudențe.
5. Jurisprudența Stabilită de Inalta Curte de Casație și Justiție. Complectul pentru Ardeal și Bucovina.
6. Legea unificată a impozitelor.

Observații. O Propunere.

Rolul Delegatului, Parchetului pe lângă Judecătoriile de Ocol Rurale în Ardeal. Inconveniențele acestei delegații. Comparație între art. 539, 522 și 529 procedura penală Maghiară și art. 54 și 63 legea Judecătoriilor de Ocol din Vechiul Regat.

Pe lângă fiecare Judecătorie de Ocol figurează un procuror delegat al parchetului care de regulă este Administratorul Plășii, și care conf. art. 522 procedura penală reprezintă acuzarea publică.

Același atribut le are și subtitlul său dacă special s'a cerut conf. art. 529 procedura penală ca la desbatere să ia parte un membru al parchetului.

Art. 522 procedura penală interpretat stricto sensu generalizează consăcărând regula și explicând art. 2; art. 529 face excepție admitând cazurile speciale, când la desbaterea contravențiilor și delictelor ce se urmăresc din oficiu pe lângă părți și martori se citează special parchetul, dacă s'a cerut acest lucru.

Pentru o mai bună împărțire a dreptății, nici nu se putea o mai perfectă organizare, disjugând atribuțiile de Judecător, de cele ale Ministerului Public, la aceste Tribunale extraordinare menite să servească masele rurale ale justițiabililor.

Ne punem o legitima întrebare: Cine sunt acești depozitari ai acțiunii publice, acești mandatar

ai societăți? Art. 9 legea 34 din 1897 despre punerea în aplicare a procedurii penale e categoric și ne spune: că delegat al parchetului nu poate fi decât acel ce a terminat studiile juridice, un avocat care pledează în circumscripția forului de judecată, sau ori ce funcționar care are calificația mai sus amintită. După cum am mai spus Procurorul delegat este de regula Primulprelor. În aceste timpuri în care necesitățile în mai toate ramurile adtive cer să fie completate cât mai repede, aceasta lipsă se împlinește prin funcționari care din punct de vedere Adtiv sunt suficienți, poate foarte buni, lasă însă mult de dorit ca pregătire juridică, ca moravuri și ca nivel cultural.

Ca pregătire juridică mulți ne fiind nici licențiați în drept, sau în caz afirmativ având diplome fictive; ca moravuri supuși veșnic fluctuațiilor politice datorit iefurilor insuficiente etc., care va fi garanția că acești reprezentanți ai societății, având un rol atât de important și determinant vor porni acțiunea publică, sesizându-se de delictele și contravențiile ce zilnic se comit în mediul ambiant rural cu porniri știute și în care trăesc?

Sau dacă o vor face desigur sub diferite influențe din porniri, confundându-se cu Jandarmul, sau ceva și mai grav desesizându-se, opresc toată această acțiune publică, uita mandatul pe care societatea îl da spre apărare și urmărirea infractorilor, recurgând și patronând chiar tranzacții infamante, paralizând chiar mersul cercetărilor prealabile, pe care judecătorul de ocol e obligat să le facă.

Un alt inconvenient pe care îl prezintă delegatul parchetului pe lângă Judecătoriile de Ocol rural este ca din cauza prea multor atribuție de ordin Adtiv având și competența jurisdicționară în materie de contravenții, deși desbaterea la care trebuie să ia parte sunt fixate conf. Regulamentului Judecători-

lor de Ocoale la o zi pe săptămână, totuși din cauzele mai sus amintite deși citat în regula nu se prezintă și atunci următoarea speța:

Delict pornit din oficiu: Procurorul delegat a ridicat acuza; Se prezintă inculpatul și martorii; Lipsă acuzatorul privat nejustificat; Lipsa acuzatorul public idem. Conf. art. 539 desbaterea nu poate avea loc, legalmente suferă amânare. Ne întrebăm atunci cum e satisfăcut interesul societății ca pedeapsa ca să fie eficace trebuie să fie dată la vreme?

Art. 9 legea 34 din 1897 pentru punerea în aplicare a procedurii penale dispune că locuitor al parchetului poate fi un avocat care practică, sau un funcționar care are calificajia; aceasta complectare a fotoliului Ministerului Public devine imposibilă din următoarele motive:

Pe lângă Judecătoriile de Ocoale mici numărul avocaților ce pledează e prea mic, câte odată maximum 2 și fiind ocupați la secția civilă, sau la cartea funduară zilnic, sunt în imposibilitate materială de timp de a satisface acestei obligațiuni.

Substituirea prin funcționarul public care are calificajia cu atât mai mult este iluzorie.

În urma neajunsurilor ce prezintă delegatul parchetului pe lângă Judecătoriile de Ocoale se impune o observare comparativă între art. 539, 522 și 529 Procedura Penală Maghiară cu articolele 54 și 63, din legea organica a Judecătoriilor de Ocoale din Vechiul Regat.

Cumulul atributelor îl enunță art. 54 alineatul (i); Rolul Judecătorului de Ocol ca Ofițer de poliție judiciară diferă după cum infracțiunile constatate sunt sau nu supuse jurisdicției lui. Pentru infracțiunile ce intră în competența lui materială Judecătorul de Ocol are plenitudinea puterilor ofițerului de poliție judiciară, întrunind laolaltă acest rol însărcinat cu descoperirea, acela al Procurorului cu urmărirea acela al Judelui instructor, instrucția propriu zisă, și al judecătorului de fond.

Deci drepturile lor sunt mai întinse ca ale procurorului și egale cu acelea ale judeului instructor căci în acest caz și asupra faptelor supuse competenței lor pot face perchezițiuni, descinderi și pot lansa mandate de arestare.

Art. 63. legea judecătoriilor de ocoale nu face altceva decât să complecteze art. 54.

Rezumând constatările făcute mai sus, și văzând inconvenientele ce prezintă delegatul parchetului pe lângă aceste prime foruri de judecată, comparând textele de procedură maghiară mai sus amintite cu art. 54, 63, legea organica a judecătoriilor de ocoale din Vechiul Regat, articole derogatorii ale procedurii penale române, capitolul delegatului parchetului face ca această procedură să fie foarte greoaie cu toate consecințele ei neplăcute atât pentru justitia-

bili cât și pentru instanța care se vor amâna cu prea multe instanțe.

Această procedură desful de criticabilă sub acest raport apărându-ne ca un simplu formalism rece și inaplicabil în comparație cu legea judecătoriilor de ocoale din Vechiul Regat art. 54 și 63, prin cumulul de atribute ce-e prezintă judecătorul de ocol deși competența lui este destul de vastă, totuși din cauze cumulului mai sus amintit procedura penală la judecătoriile de ocol din v.-regat ne apare mai promtă mai expeditivă, procesele nu temporisează și se satisface un principiu fundamental ca pedeapsa ca să fie eficace trebuie să fie dată la timp.

N. Vasilescu,

Judecător la Ocoiul rural Teaca

Notă. Observațiile ce publicăm pot fi juste și mai ales explicabile pentru timpurile de prefacere socială ce trăim. Față cu întinderea țării noastre unite în disproporție cu stocul de funcționari pregătiți ce să înlocuiască pe cei care și-au părăsit posturile, nu putem avea chiar de la început numai modele în administrație și chiar în justiție. Dar progresul social nu se face brusc, greutățile se înving cu răbdare și sacrificii și nu în măsura în care toți cei dornici de binele țării îl voim. În mediul de la țară mai ales rolul judecătorului este hotărâtor. Îmi amintesc de o circulară ministerială trimisă judecătorilor de ocoale în anul 1909, ce aplicam legea judecătoriilor pe vremuri în vechiul-regat, citez:

„Legea pentru judecătoriile de ocoale a cărei aplicațiune vă este încredințată — spunea circulara — are un însemnat caracter social. Ea înțelege a institui în d-voastre apărători legali și sfătuitori înțelepți ai celor obijnuiți și nevoiași. Misiunea cu care sunteți învesuiți este deci din cele mai mărețe. La satisfacțiunea sufletească cea mai înaltă ce se poate încerca, aceea de a da dreptate tuturor celor ce li se cuvine, puteți adăuga și meritul legitim de a contribui, cu apărarea și sfatul d-voastre, la asigurarea păcii sociale.“

„Pentru a se putea însă atinge acest scop e necesar ca judecătorii de ocoale, pătrunși de intențiunea legiuitorului, să fie adevărate organe ale legii; adică pe de-o parte să dea pricinilor ce le sunt supuse toată lăura aminte, pentru ca judecata lor să fie legală, dreaptă și înțeleaptă și pe de altă parte, prin purtarea lor, prin îndeplinirea strictă a îndatoririlor profesionale, prin îngăduința, răbdarea și blândețea cu care vor asculta păsările împricinaților, să ajungă a dobândi respectul și iubirea locuitorilor săteni și a le in-

suffla încrederea în legile țării și în organele lor.

„Iată pentru ce vă recomand cu tot dinadinsul ca, în modul dv. de a trăi, să vă impuneți toată rezerva și demnitatea cuvenită unui magistrat, evitând legături de prietenie sau primiri de servicii, care ar putea da loc la bănueli asupra judecății d-voastre, iar în raporturile d-voastre cu împricinații și cu cei ce vă cer povețe să fiți răbdători, blânzi și cu luare amite, căci numai astfel veți putea asigura respectul și încrederea locuitorilor de la țară și veți putea răspunde înaltei d-voastre chemări etc. etc. . . .”

Am transcris aceste câteva pasagii, pentru că ni se par de mare actualitate. Legea judecătorilor de ocoale în vigoare în Ardeal este tot așa de bună ca și aceea d.n regatul-vechiu din 1908, dar nu știu dacă judecătorii pregătiți și selecționați cum erau atunci îi avem și acum... în tot coprinsul țării, căci totul depinde de la modul cum se aplică o lege. Consolidarea țării atât de simțită acum ca și atunci află în judecătorul de ocol factorul cel mai important de realizare prin modul și felul lui de multiplă activitate...

Propunerea, a cărui partaș este autorul, de a se suprima reprezentarea acuzării printr'un delegat al parchetului și întrunirea în aceeași persoană a magistratului de la judecătoria de ocol a atributelor de judecător și de acuzator public *n'o putem primi*. Cu toate că judecătorul de ocol după organizarea din Ardeal are și aci rol de jude instructor și procuror ca și în vechiul-regat (conf. art. 57 și 63 din lege) totuși dispozițiile art. 522, 529 din pr. penală din Ardeal aplicată la judecătoriile de ocoale ca și disp. art. 9 din legea, de punere în aplicare a acestei legi, constituiesc un vădit progres. Se consacră un mare principiu de procedură și drept penal după care nu poate exista proces penal fără acuzator public și acuzare separată. Judecătorul trebuie să rămână neinfluențat și neinfluențabil și acest deziderat nu ar fi satisfăcut dacă cel ce dresează actele și adună probele tot el și judecă.

Principiul eficacității pedepsei prin raport la aplicarea ei rapidă și pe care îl invoacă autorul propunerii ce discutăm, se poate ușor satisface prin măsuri de administrare a justiției. N'are decât judecătorul de ocol să intervină grabnic la parchetul general, pentru delegarea unui membru al pachetului ca acuzator public sau să avizeze la alle măsuri legale pe motive de schimbare de delegație

dată organelor administrative spre exemplu. Acest drept îl are judecătorul în baza acelorasi texte care nu permite judecată penală fără acuzator public. Or acestui principiu ce se poate ușor păzi prin satisfacere, i-se opune un alt principiu amintit mai sus: *acelu al despărțirii atribuțiilor de judecată și de acuzare din persoana aceluiași judecător*. Pe acesta nu ne este îngăduit a-l călca, a fost dobândit în cursul secolelor, este un câștig al civilizației și progresului social consacrand principiul de dreptate patrimoniul vieții de Stat constituțional. De la epoca omenirii în care șeful Statului pedepsea singur pe cei vinovați fără alte reguli de drept de cât mânia sau capriciile personale, s'a făcut un prim salt prin delegarea cu judecata supușilor a unor anumite organe *primii judecători*. Faza aceasta a înlocuirii arbitrariului puterii cu arbitrariul judecătoresc a durat mult. Tocmai după revoluția franceză s'a câștigat principiul, că nimeni nu poate fi pedepsit de cât în virtutea unei legi penale dinainte stabilite. Ceva mai târziu s'a întronat în fine și principiul procedural că ori ce acuzat este socotit nevinovat câtă vreme nu s'a făcut dovada obiectivă a culpabilității după anumite reguli, în scopul de a se asigura libertatea apărării cu garanția drepturilor individuale.

Astăzi este definitiv stabilit, că legea penală ca și regulile de procedură nu mai sunt coduri de amenințare, ci de protecție a libertății garantate, odată ce procesul este în mâna judecătorului care hotărăște după legea scrisă preexistentă iar probele de vinovăție sunt strânse de alte organe ale autorității decât dânsul. Statul constituțional ca putere supremă socială are menire dublă: *să garanteze libertatea, bunurile și drepturile cetățeanului și să pedepsească* în acelaș timp pe acei ce-i calcă legile instituite în acest scop. Exercentate aceste două feluri de puteri prin autorități și totodată sub controlul altor autorități — *puterea judiciară* — Statul consimte a fi parte în procesele penale reprezentat prin procurori. Așa fiind nu se poate concepe ca judecătorul care concretizează garanția libertății individuale să fie și parte în procesul ce judecă. Judecătorul ofișer de poliție judiciară, instructor, procuror și totodată cel ce să pronunțe sentința, sancțiunea, este o concepție aproape imposibilă într'un stat constituțional care leagă de persoana judecătorului imparțialitatea, obiectivitatea.

Să fim fericiți, că procedura penală din Ardeal a concretizat prin lege acest principiu.

Avem datoria, că nu numai să nu-l călcăm dar să dorim să treacă în viitorul cod unificat al țării noastre.

Dealtfel nu s'ar putea concepe înlocuirea unei legi bune prin dispozițiuni mai rele și regula ca judecătorul de ocol în penal să fie și procurorul în cauzele de competența lui nu e din cele fericite cum am arătat. Să sperăm, că în codurile penal și de procedură unificată ce se zice, că sunt deja gata s'a ținut seamă și de acest deziderat, cu atât mai mult cu cât și în legile similare streine s'a realizat acest progres. În Franța ca acuzator public pe lângă instanțe corecționale inferioare este delegat comisarul de poliție, ajutorii de judecăt. ri, primarul comunei. (Art. 144 pr. p. fr.)

În Germania sunt numiți procurori separați pe lângă judecătorii de ocol persoane fără calificarea de judecător și din administrație.

În Austria atât în procedura penală din 1850 (art. 437) cât și în cea modificată din 1873 erau persoane care prin delegație îndeplineau rolul de procurori pe lângă judecătorii de ocol, cum erau de pildă șeful poliției, primarul sau funcționari de a parchetelor, din adje sau poliție cum prevede regulamentul de serviciu austriac din 10 Noemvrie 1873.

Este dela sine înțeles, că atunci când judecătorul de ocol face oficiu de jude instructor instruind crimen'are nevoe de astfel de delegați. În asemenea cazuri însă nu el va judeca procesele ce instruește. Credem, că mai ales la judecătoriile de ocol este nevoe de un reprezentant al acuzărei, pentru că acolo se simte uneori lipsa de apărători ai acuzajilor și publicitatea fiind mult mai restrânsă răspunderea judecătorului este mai mare.

Cu aceste rezerve găsim bine venite observațiile dlui judecător Vasilescu. Le publicăm cu plăcere și credem, că aduse astfel la cunoștința organelor superioare judiciare vor atrage măsuri de îndreptare pentru binele obștesc și meritul celui ce le-a relevat. Așteptăm articole la fel și dela alți domni magistrați, contribuind astfel cu toții la ridicarea nivelului justiției.

V. M. D.

Statutul funcționarilor

Proiectul de lege pentru Statutul funcționarilor publici întocmit de „o comisiune de aproape 100 membri, compusă din toate ramurile de activitate și provincii” — cum zice expunerea de motive — și însușit de consiliul de miniștri, după toate probabilitățile, va ajunge în curând lege.

Potrivit art. 55 al acestui proiect de Statut, administrațiile publice se impart:

a) în administrații centrale, cari se întind pe întreg teritoriul țării cu serviciile lor exterioare și
b) în administrații locale: județene și comunale.
În administrațiile centrale, funcțiunile — după grad se succed astfel:

1. director general,
2. subdirector general,
3. director,
4. subdirector,
5. șef de serviciu,
6. șef de birou,
7. subșef de birou,
8. impiegat și
9. impiegat stagiar.

Funcțiunile dela 1—4 vor avea o singură clasă; iar funcțiunile dela 5—9 vor avea câte două clase.

Denumirea funcțiunilor din serviciile exterioare ale administrațiilor centrale, precum și a celor din administrațiile locale (județene și comunale) se va determina prin legile de organizare ale fiecărei autorități, adoptându-se și echivalându-se — pe cât posibil — cu denumirile fixate pentru administrațiile centrale.

Art. 67. dispune astfel:

Autoritățile publice, cu ocazia punerii în concordanță a legilor de organizare cu prezentul Statut, sunt datoare să fixeze numărul și felul funcțiunilor, ce trebuie să intre în compunerea fiecărui serviciu așa fel, ca o direcție generală să cuprindă mai multe direcții; o direcție mai multe servicii, potrivit nevoilor și importanței ce au.

Dacă prin noua organizare se aduce modificarea în compunerea cadrelor, funcționarul a cărui funcțiune se coboară, își va păstra salariul ce l avea.

Funcțiunile ce se vor găsi inutile, cu ocazia acestei organizări, vor fi suprimate.

Mai cităm art. 43; înaintările se fac la vechime și la alegere . . . până la funcția de șef de birou inclusiv, sau funcțiuni echivalente; iar înaintările în funcțiuni mai mari se fac numai la alegere.

— Din textul art. 67 deducem, că actualele legi de organizare, adecă actualele funcții se vor reorganiza în cadrele prevăzute de articolul 35. În urma acestei reorganizări vor deveni multe funcții inutile și se vor suprima; iar altele vor fi „coborâte.” etc...

Suprimarea posturilor este un drept necontestat al statului și este prevăzută și prin legea modernă a pensiilor din 1912 care prevede că în acest caz funcționarul al cărui post se suprimă, trebuie pus în disponibilitate timp de un an cu toate retribuțiunile iar dacă în cursul anului nu poate fi plasat va eși la pensie. Să nu uităm însă că această dispoziție face parte dintr'o lege modernă care, pe vremuri, garanța funcționarilor o pensie echitabilă. Dar atunci, când în urma suprimării unui post funcționarul care-l ocupă, este scos din serviciu fără

nici o imdennizație, când din sumă pensiei n'ar putea să acopere nici chelluielile unei săptămâni, atunci o astfel de dispoziție est un izvor al corupției, penșru că mulți funcționari, știind că soarta lor e nesigură, nu vor putea resista ispitei să-și asigure viitorul nu prin mijloace necinstile.

Nu mai puțin enigmatică este dispozițiunea că funcțiunile „se vor cobori“. Directorii generali pot fi degradați în subdirectori generali sau directori; directorii în șefi de serviciu etc. Această dispoziție este o umilire a funcționarilor ale cărei efecte vătămătoare sunt incalculabile. Funcționarii nu rămân în serviciul Statului numai pentru leafă. Lucrul principal care-i îndeamnă să se mulțumească cu atâta cât poate da Statul, cel mai econom patron, este ambițiã lor de a colabora la administrația țării și de a se bucura de o situație excepțională, de rangul ocupat în societate. Dacă Statul, prin degradare nemeritată, nimicește această ambiție, nu va putea să se mai încreadă în cei mai merițoși funcționari. Prin această umilire tocmai latura etică a serviciului va fi eliminată. Nu va fi nici o deosebire între funcționarii demni de toată lauda și cei pedepsiți cu degradare pentru vre'un delict disciplinar. Ambitiã funcționarului moare. El va vedea că în zadar a lucrat, în zadar a depus cea mai mare și cea mai inteligentă muncă: i-se iau roadele muncii, statul îi ia chiar și aceea ce a dat. Ajuns la un grad anumit, va trebui să dea înapoi și să fie stigmatizat în fața publicului care nu știe decât numai atâta că domnul N. care fusese director este degradat în șef. de serviciu. Nimeni nu va crede că această degradare l-a lovit în urma unei legi; toată lumea va fi de părere, că a comis vre'o faptă necinstită.

În toate Statele drepturile câștigate sunt respectate. Nu numai în Statele moderne ci și în Statele medievale se respectau aceste drepturi. Este un principiu fundamental al legiferării ca drepturile câștigate să nu fie vătămăte. Iar funcționarul nu numai pentru leafă, ci și pentru rangul său ocupat în ierarhie și societate are drepturi câștigate. Ba aceste din urmă sunt cele mai importante. Nu credem ca prin Statutele care la urma urmei au fost făcute în interesul funcționarilor să li-se poată face o așa de mare nedreptate.

S. T. L.

JURISPRUDENȚA

Curtea de Apel Cluj

No. C. 782—1923.

Hotărâre în principiu. Contractul de închiriere nu poate să fie reziliat pe motivul că capul familiei, funcționar public, permutat în urma serviciului sau în altă localitate nu locuiește împreună cu familia sa. Interpretarea art. 2 al V și art. 9 al legii din 13 Aprilie 1922 privitoare în prelungirea contractelor de închiriere. Dispoziția art. din legea privitoare la prelungirea contractelor de închiriere din 1923 n'are

aplicație în raporturile de drept ce se întemează pe un contract de chirie intervenit între particulari.

Luându-se în desbatere procesul reclamat de Consistorul Aschidiecezal Ortodox-român reprezentat prin avocatul Ioan Preda din Sibiu în contra pârâtului August Hellberg domiciliat în Sibiu reprezentat prin avocatul dr. Victor Muntean din Sibiu pentru evacuarea unei locuințe și acc. și introdus înaintea judecătoriei de ocol Sibiu proces în care judecătoria de ocol și-a dat sentința ca instanța prima sub No. C. 446—2—1922 din 19 August 1922 și care proces fiind adus înaintea tribunalului Sibiu prin apelul pârâtului introdus în ziua de 26 August 1922 sub No. C. 4646—3—922 tribunalul s'a pronunțat ca instanța de Apel prin sentința sub No. C. a. 1858 | 8—922 din 15 Martie 1923 și în cele din urma a fost înaintat Curții prin cererea de revizuire a pârâtului introduse în ziua de 12 Aprilie 1923 sub No. C. a. 1885—9—922. Astăzi după terminarea referării publice în sedința publica Curtea de Apel a adus următoarea

Sentința:

Admite cererea de reviziune.

Schimba sentința atacată. Respinge acțiunea și obliga pe reclamant, să plătească în termen de 15 zile sub sacțiunea execuției pârâtului prin avocatul dr. Victor Muntean din Sibiu 220 lei chellueli de prima instanța, 406 lei chellueli de apel și 196 lei chellueli de revizie.

Motivare:

În contra sentinței tribunalului ca for apelativ admitându-se acțiunea pentru rezilierea contractului de chirie încheiat de părți asupra locuinței siluată în edificiul reclamantului, Sibiu Sfrada Schewis No. 3 pârâtul a înaintat cerere de revizie susținând, că sentința vătămătoare să fie schimbată; acțiunea să fie respinsă și reclamantul să fie obligat la suportarea tuturor cheltuelilor din proces.

Cu considerare la cererea reclamantului cuprinsă în răspunsul său, ca cererea de reviziune a pârâtului să fie respinsă din motivul că este neadmisibilă conform art. 521 al P. c. Curtea înainte de toate releva, ca obiecțiunea reclamantului nu este serioasă pentrucă având în vedere valoarea obiectului litigios, adică chiria anuală de 2400 lei, cererea de reviziune conform art. 521 și în senzul legii din 25 Iulie 1921 No. 3669 urmează a fi primită și rezolvată conform art. 645 P. c. în baza referării publice.

Cererea de reviziune se întemeiază pe violarea legii de fond pe care instanța de apel ar fi săvârșit-o în deosebi, prin greșita aplicare a alin. 8 din art. 1 al legii din 13 Aprilie 1922 privitoare la prelungirea contractelor de închiriere, adică prin greșita neaplicare a alin. 9 din art. al aceleiași legi, care în mod categoric excepționează de la cele stabilite în alin. 8 pe funcționarii publici — deci și pe ofișeri — cari fiind chiriași ai imobilelor bisericelor se bucură de prelungirea contractelor; nestabilindu-se deci în alin. 8 al suscitărei legi nici un fel de condiție sub care chiriașul funcționar public ar beneficia de prelungire, instanța de apel, — după cum susține pârâtul a violat legea de fond, când a admis acțiunea pe motivul, că pârâtul fiind permutat în urma serviciului său la Galați, adică în alta localitate nu poate in-

voca beneficiul prelungirii contractelor de închiriere acordat chiriașilor, ci este obligat să evacueze imobilul pe data permutării sale.

Plângerea aceasta este întemeiată:

Nu încapă îndoială, ca valabilitatea unui contract de închiriere și eficacitatea raportului de drept, care e întemeiată pe un contract de locațiune *conform dreptului comun civil* nu depinde de loc de împrejurarea, dacă locatarul de fapt ține sau nu în folosința sa obiectul de locațiune. Cercetând deci baza juridică a acțiunii trebuie examinat, dacă există vre-o lege *specială* care îi acordă reclamantului dreptul de a prelinde rezilierea contractului de locațiune pe motivul că chiriașul funcționar public sub durata raportului de locațiune a fost transferat în urma serviciului său în alta localitate.

Instanța de apel la acest punct, greșit invoacă dispozițiunea alin 8 din art. 1 al legii din anul 1922 privitoare la prelungirea contractelor de închiriere călcând totodată și dispoziția alin. 9 al aceluiaș articol. Pentrucă nici în baza textului clar al legii, nici în baza normelor de interpretare în aplicarea legii (art. 6 și 7 Cca), nu se justifică concepția manifestată în sentința atacată.

Este necontroversală între părți starea de fapt, că între ele a intervenit la 28 Martie 1921 un contract de închiriere asupra unei locuințe așătoare în edificiul reclamantului pe termen de un an, adecă până la 1 Aprilie 1922.

Acest contract s'a prelungit în baza art. 1 al susținatei legi până la 25 Aprilie 1923.

Reclamantul a denunțat locuința pârâtului în luna Iunie 1922, adecă cu 3 luni înainte de termenul prin care ceruse dela pârât evacuarea, însă pârâtul a refuzat denunțarea.

Pârâtul în calitate de Lt. colonel din Divizionul 7 Tren din Sibiu conform rezoluțiunii Ministerului de războiu No. 31942 din 22 Iulie 1921 a fost mutat în Divizionul 3 Tren la Galați.

Aceasta stare de fapt — luată drept bază la darea hotărârii instanței de apel, — nefiind atacată în cererea de reviziune, este decisivă și hotărâtoare conform art. 534 și în procedura de reviziune.

Din aceasta stare de fapt reese în primul rând, că pârâtul ocupând locuința în chestie pe baza unui contract de închiriere este a se considera ca *chiriaș*, nu ca *tolerat* pentru că tolerași sunt aceia cari ocupă locuință fără contract, pe baza unei rechiziționări netransformate în contract, precum și aceia, cari sunt adăpostiți provizoriu la cineva.

Urmarea acestei distincțiuni este, că pârâtul după expirarea termenului de închiriere determinat prin contract pe un an, n'a putut fi evacuat numai în baza art. 2 alin. 5 al legii ținându se de categoriile favorizate.

De și în baza art. 1. alin. 1 fiind contractul său de locațiune prelungit în virtutea legii până la 25 Aprilie 1923.

Având în vedere, că art. 2. alin. 5 pe lângă funcționarii publici amintește expres și „soțiile lor” ceea ce n'ar avea înțeles dacă prohibițiunea de evacuare s'ar referi numai la cazul acela când soția locuiește împreună cu bărbatul funcționar public, pentru că nu se poate presupune că legislatorul, ce ar fi intenționat să prevadă expres lucru firesc, ci a voit chiar să protejeze pe soția și familia funcțio-

narului și în cazul acela când capul familiei din orice cauză nu locuiește cu familia: având în vedere, că legea când a excepționat de la cele stabilite în alin. 5 din art. 1. pe funcționarii publici n'a pus nici o condiție spre a se bucura și ei de beneficiul prelungirii contractului de închiriere.

Considerând, că un chiriaș funcționar public nu poate să fie într'o situația juridică mai desavantajoasă decât un funcționar public tolerat

dispoziția din art. 2, alin. 5 referitoare la „soțiile” funcționarilor publici urmează a fi aplicată și la alin. 9, din art. 1 al legii și anume în sensul ca în urma permutării bărbatului lor ele nu-și pierd dreptul de a rămânea mai departe în locuința *închiriată*.

Pe lângă cele de mai sus trebuie avut în vedere, că dispozițiile excepționale din vreo lege sunt a se interpreta în mod restrictiv deci nu pot să fie estinse și asupra altor raporturi de drept.

Pornind din acest punct de vedere, și văzând din dispoziția art. 7 al legii cea mai nouă (Mon. Oficial din 6 Aprilie 1923) privitoare la prelungirea contractelor de închiriere, ca legislatorul, unde voiește să stabilească anumite restricțiuni în privința drepturilor acordate în general le face expres, indicând cu deamănuntul raportul juridic la care aceste restricțiuni se referă

ca așa fiind nu se poate aplica nici prin analogie dispoziția art. 7 conform căreia funcționarii statului, cărora li s'a dat dreptul de *chirie în natura* nu pot învoca beneficiul prelungirii contractelor de închiriere acordat chiriașilor dacă s'au pierdut calitatea de funcționar public prin demisiune, punere la retragere, licențiere, destituire sau *permutare* cu atât mai puțin, cu cât chiar din art. 13 al legii rezultă, că acești funcționari sunt a se considera ca *tolerati* și nu ca *chiriași* fapt care demonstrează, că raportul lor de drept față de stat nu este identic cu cel al unui chiriaș față de locător,

pentru aceste motive, ținându se seamă și de aceea, că legea cea nouă privitoare la prelungirea contractelor de închiriere cu unele modificari arătate într'ansa mentine în vigoare legea veche din anul 1922 și totodată o întregeste,

hotărârea instanței de apel violează legea de fond și de aceea a trebuit schimbată conform dispozitivului.

II. În afară de cele espuse până aici mai există un motiv pentru care acțiunea a trebuit respinsă, ca nebazată

Anume: Curtea în baza art. 267 al Pc. cu invocarea art. 534 alin. ultim, care permite instanței de reviziune sa stabilească astfel de fapte, care nu se întemeiază pe aprecierea dovezilor,

stabilește drept stare de fapt ca pârâtul prin decret No. 49.744 apărut în Mon. Oficial din 5 Aprilie 1923 a fost permutat din divizionul 3 Tren din Galați în divizionul 7 Tren la Sibiu.

În urma acestei stări de fapt acțiunea chiar de ar fi avut baza legală în momentul intentării ei, în cursul procedurii și-a pierdut legitimitatea și ca atare nu poate fi admisa fiind principiul de drept, ca baza juridică a acțiunii, adecă raportul iligios existent între parti supus judecății să existe și la darea hotărârii judecătorești definitive exceptând cazurile când obligațiunile realizate prin acțiune s'au slins prin plată, adecă prin îndeplinirea îndatoriei.

Dacă de exemplu în baza unui contract de

vânzare cumpărare se pretinde prin acțiune furnizarea vreunui lucru, ce ulterior în cursul procesului s'a scos din circulația comercială prin ordinul autorităților competente, acțiunea nu se mai poate menține în urma schimbării împrejurărilor.

Aplicând acest principiu în speta, considerând împrejurarea că părâtul a fost permutat la Sibiu, chiar înainte expirării termenului prelungit de închiriere, acțiunea a trebuit respinsă și din motivul că și-a pierdut baza legală.

Dispoziția referitoare la cheltuelile de judecată să întemeiază pe art. 424, 423, 508 și 543 ale Pc. Cluj, la 5 Maiu 1923.

Victor Papp m. p.,
președinte

Dr. Kerner m. p.,
referent

Aplicarea legii de Reformă Agrară în Ardeal

Comisiunea I. județeană de expropriere Bihor

Sentința No. 147—1923.

Dosar No. 837—1922

Expropriere în întregime a moșiei abscentistului Art. 6. punct c). Proprietar pus sub curatelă perpetuă Art. 7 punct b). Menținerea între timp a proprietarului alienat sub curatelă temporară. Considerarea lui ca particular art. 8 punct c). Alegerea terenului neexpropriabil după interesele proprietarului și cumpănirea interesului general și al economiei țării. Administrare de probe lăsată la aprecierea comisiunii. Considerațiuni asupra celor puși sub curatelă, legea XX. din 1877. Autoritate de lucru judecat. Contradicții și discuțiuni în jurul sentinței comisiunii județene. Opinia separată cu motivarea președintelui.

Astăzi 24 Octombrie 1922, luând în desbatere apelul făcut de proprietarul Stefan Tóth și de delegații săteni din Comuna Tărian, contra hotărârei de expropriere, dată la 23 August 1922 de Comisia de ocol rural pt. exprop. Oradea-Mare a dat cu majoritatea de Voturi.

In numele legii următoarea

Sentința

Admite apelul, consideră pe Stefan Tóth, ca pus sub curatelă vremelnică și în consecință expropriază moșia lui Tóth în baza art. 8 legea Agrară punctul C. scutind de expropriere o întindere de 500 Jughere cadastrale teren arabil.

Alege ca neexpropriată aceste 500 Jughere cadastrale din moșia din Comuna Saint Ion și anume No. topografice următoare etc:...

Fără de această alegere a terenului neexpropriat rămâne expropriată moșia din comuna Traian, așa cum a fost hotărâtă de Comisia de Ocol Oradea-Mare, în ședința de la 23 August 1922.

Motive.

Comisia de Ocol Oradea-Mare rural, a expropriat moșia din Comuna Tărian în întindere de 1589 jughere cadastrale 8 stânjeni, proprietatea lui St. Toth în baza art. 6 punct. c. și art. 7 punct. b. considerând pe St. Toth ca absenteist și pus sub curatelă pe viață.

Contra acestei hotărâri a făcut Apel St. Toth.

Din actele de la dosar, se constată că St. Toth prin sentința Tribunalului Oradea-Mare Nr. P. III. 6796—918-a fost pus sub curatelă pe viață pe motiv de boală incurabilă și pentru tratarea boalei sale a fost internat la sanatoriu în Budapesta în internatul de la 1 Dec. 1918 până la 23 Martie 1922.

În urmă soția lui St. Toth cere de la Trib. Oradea-Mare și obține prin sentința dată la 1 Septembrie 1922 Nr. C. 113703/6—1922 să fie pus sub curatelă nu pe toată viața ci numai pe durata boalei sale.

Având în vedere că prin legea agrară art. 7 punct. b. să expropriază în întregime, tot pământul cultivabil din moșiile celor puși sub curatelă pe viață și cum St. Toth nu este pus sub curatelă pe viață ci pe durata boalei sale, nu intră în categoria proprietarilor prevăzuți de art. 7 punctul b și ca atare nu se poate aplica acest articol. După legea agrară particularii se expropriază în baza art. 8 punctul C.

Având în vedere că moșia Tărian cade la șes și în o regiune cu cereri de impropietării satisfăcute se poate lăsa proprietarului 500 jughere.

Văzând că proprietarul are o fermă model și instalații de cultură rațională se scutește de expropriere 500 jughere maximal de teren prevăzut de lege.

Că în privința alegerii acestor 500 jughere de teren:

Văzând cererea proprietarului de a i se lăsa din moșia din Comuna Saint Ioan aceste 500 jughere fiind că are pe această moșie clădiri și fermă Comisiunea găsește în interesul economic în vederea unei culturi rașionale ca să se lase proprietarului aceste 500 jughere din moșia din Comuna Saint Ioan și anume parcelele indicate în dispozitivul hotărârei.

Prin această alegere moșia Tărian proprietatea apelantului rămâne expropriată așa cum s'a hotărât de Comisia de ocol Oradea-Mare în ședința de la 23 August 1922.

Oradea-Mare, la 24 Octombrie 1922.

Opiniune.

Sunt de părere a se respinge apelul făcut de St. Toth și a se aproba sentința primei instanțe pentru că:

I. Din actele dela dosar se constată că St. Toth a fost declarat alienat incurabil prin sentința dată de Trib. Oradea-Mare cu Nr. P. III. 6796/1918—7 și internat în sanatoriu la Oradea-Mare dela 9 Noiembrie 1918 până la 13 Ianuarie 1919 și în sanatoriul din Budapesta dela 25 Ianuarie 1919 până la finele lunii lui Mai 1922. Deci se stabilește că apelantul din Ianuarie 1919 până în Mai 1922 nu a locuit în țară.

Având în vedere că după art. 6 punctul c legea agrară cine nu a domiciliat permanent în țară de la 1918 până la depunerea legii agrare 23 Martie 1921 se consideră absenteist iar din moșiile absenteiștilor să expropriază tot pământul rural.

Deci moșia lui Toth St. trebuie expropriată în întregime considerând pe Toth ca absenteist așa cum la considerat Comisia de prima instanță.

Obiecțiunea ce s'ar ridica că St. Toth fiind pus sub curatelă nu poate fi legat de domiciliu ce i-a împus curatorial nu poate fi lăsată în seamă, căci a admite această obiecțiune însemnă a crea excepții în cea ce privește regula fixată de legiuitorul Agrar pentru absenteiști excepții ce nu sunt prevăzute de lege.

Având în vedere că în materie juridică excepțiile sunt de strictă interpretare, ele nu se pot nici crea de acei ce interpretează legea nici a se aplica prin analogie la alte cazuri asemănătoare

Nu se poate invoca, nici omisiunea legiuitorului, căci în materie agrară acolo unde legiuitorul a dorit să prevadă excepții le-a prevăzut categoric cum este excepția această prin art. 8 punctul b relativ la moșiile minorilor ce au fost arendate de tutori care arendare legiuitorul nu o ține în seamă și nu reduce pentru acest motiv cota de expropriere.

Deci apelantul neavând domiciliu în țară este absenteist și trebuiește tratat ca atare.

II. În privința obiecțiunei că apelantul nu este pus sub curatelă pe viață.

Din actele de la dosar se constată că St. Toth în 1918 a fost declarat alienat incurabil prin sentința Tribunalului Nr. P. III. 6796/1918—7.

În 1922 soția lui St. Toth a făcut cerere la Trib. Oradea-Mare și a obținut prin sentința dată de Judecătorul Vajnovszky la 1 Septembrie 1922, să fie considerat nu ca alienat incurabil ci pus sub curatelă pe durata boalii sale.

Mai întâi în drept după legea agrară art. 7 punctul b se expropriază toate proprietățile rurale ale alienașilor incurabili și curanzilor pe viață.

După art. 7 punctul b din regulament se expropriază în întregime tot pământul cultivabil al alienașilor și curanzilor care nu au descendenți și sunt puși sub curatelă în baza legii XX din 1877.

Deci regulamentul prevede nu numai pe curanții pe viață ci pe toți cei puși sub curatelă.

Că chestiunea ce se pune este:

Poate un regulament complecta o lege?

Având în vedere că în principiu un regulament nu poate modifica nici complecta o lege.

Făurirea legilor este atributul puterii leguitoare și în vedere respectării principiului separării puterilor în stat, legile nu pot să fie modificate prin regulament. Regulamentele sunt emise de puterea executivă și pentru a împedea unele amestecuri, cari ar impieta asupra drepturilor puterii leguitoare nu se permite ca un regulament să cuprindă alte dispoziții de cât prevede legea.

Având în vedere că acest principiu să respecte în principiu în afară de cazurile unde legea permite calcarea acestui principiu.

Când prin lege să prevede puterii executive dreptul de a lămuri legea și a o complecta, regulamentele făcute de puterea executivă în care complectează legea sunt perfect legale.

Având în vedere că prin art. 138 din legea agrară s'a prevăzut expres că puterea executivă are drept de a complecta și a lămuri dispozițiunile prevăzute de legea agrară.

Că în baza acestui drept când în regulament s-a prevăzut că sub art. 7 punct b din lege cad nu numai curanzii și alienașii pe viață ci toți puși sub curatelă dispoziția regulamentului este perfect legală fiind luată în baza legii.

Că dealmintrelea dispoziția regulamentului nu este nici o inovație, nici o abatere de la lege căci după legea XX din 1877 punctul o, se cuprind curanzii și alienașii pe viață și după punctul b-să cuprind curanzii puși vremelnic sub curatelă întinderea acestei dispoziții ce regulamentul în materie agrară o face legii XX. din 1877 nu este o inovație ci prelungirea acestei dispoziții și la a doua categorie a curanzilor prevăziți de acei lege XX. din 1877.

Că deci cu toată schimbarea juridică a poziției apelantului ce l-o dă Tribunalul moșia sa trebuiește

expropriată în întregime, pe baza legii fiind curant pus sub curatelă.

III. Că deosebit de acest motiv principiul autorității lucrului judecat opreste-a considera pe apelant ca curant vremelnic.

În adevăr din dosarele aflate la arhiva acestei Comisiuni se constată dosarul Nr. 794—22 că la exproprierea moșiei Saint-Ioan apelantul a fost considerat alienat incurabil la exproprierea moșiei Salar dosarul Nr. 867—22 apelantul a fost considerat alienat incurabil și expropriat ca atare.

În aceste dosare s'a judecat exproprierea moșilor lui St. Toth contradictor cu Statul deci situația sa juridică este deja definitiv transată.

Ar părea bizar-că la moșia din Saint-Ion și Salar apelantul sub raportul capacității și a situațiunii juridice să aibă o stare care să difere pentru moșia Traian și din acest motiv trebuiește considerat ca alienat incurabil.

Nu rămâne decât, ca St. Toth, se mai facă o cerere la Tribunal Oradea-Mare prin care să ceară că nu nu este bolnav, pentru ca să-l vedem deodată făcut sănătos prin sentință judecătorească.

Sentința Tribunalului Oradea-Mare Nr. C. I. 5703—6—22 dată la 1. Septembrie a rămas definitivă, pentru că nici curatorul, nici juriconsultul jud. Bihor nu au vrut să facă apel. Au tolerat ca să se schimbe sentința dată de Tribunalul Oradea-Mare când a considerat pe Toth alienat incurabil cu toate că certificatul dat de Doctorul Dr. Karoly Hudovenig din Budapesta nu conchide, că St. Toth are speranțe de îndreptare.

Numai atunci s-ar putea pune vremelnic sub curatelă o persoană când vor fi speranțe de vindecarea bolnavului. Dar când s-a judecat starea lui St. Toth în 1918 doctorii analizând sănătatea lui-au conchis că suferă de boală de minte, fiind condamnat a fi bolnav pe viață fără speranțe de vindecare. După 4 ani pe lângă că starea bolnavului confirmă opinia doctorilor, dar nici doctorii nu ar fi putut da un nou certificat ca să contrazică prima opinie. Natural că dacă s-ar fi făcut apel, la sentința Tribunalului rezultatul nu ar fi fost acel dorit de apelant.

IV. Mai difer de opinia majorității în privința cotei de 500 jughere lasate apelantului și a alegerii acestei cote din moșia Saint Ioan.

După art. 8 punctul e din lege și regulament, să exproprieze din moșiile particularilor partea întrecătoare peste 50 jughere în regiunea de munte, peste 100 jughere în regiunea de deal peste 200 jughere în regiunea de șes cu cereri de improprietărire mari peste 300 jughere în regiunea de șes cu cereri de improprietărire mijlocii peste 500 jughere în regiune de șes cu cereri de improprietăririi satisfăcute.

Iar prin regiune cu cereri de improprietăririi satisfăcute, legea înțelege acele regiuni unde toți îndreptățiții prevăzuți de legea agrară pot fi improprietăriți.

Având în vedere că cota de expropriere, ce se poate lasa proprietarului, se hotărăște în prima instanță de Comisi de ocol și în ultima instanță de Comisia județană.

Având în vedere că prin legea agrară s'a lasat comisiilor de expropriere dreptul de a hotări ce cotă să fie lasată după regiune neexpropriată proprietarului.

Că de la această regula legea a prevăzut excepție, numai în privința celei maxime de 500 jughere — care nu poate fi acordată de cât de Ministerul de Agricultură — în urma unei cercetări locale — și cu avizul Comitetului Agrar atât în lege cât și în regulament legiuitorul a prevăzut că maximum de 500 jughere se acordă proprietarului, în vederea de a încuraja crescătoriile de animale de rasă și ca proprietarul personal să continue exploatarea agricolă a terenului neexpropriat.

Având în vedere că din dosar nu sunt lucrări din care să se constată că moșia Traian și Sant-Ion fac parte din regiune de ses cu cereri de improprietăți satisfăcute, iar maximum de 500 jughere — nu se poate acorda de Comisiile de expropriere conform art. 22. leg. a și regulament reformei agrare, ci de Ministru de Agricultură așa că din acest motiv difer de opinia majorității căci acordând 500 jughere violează art. 22. din legea. Iar pe de altă parte proprietarul nu continue obligația de a cultiva personal pământul, căci moșia deja a și dat-o în arendă așa că scopul legii ca proprietarul să facă cultură intensivă în această speță nu este atins.

V. Asupra alegerii acestor 500 jughere.

Majoritatea comisiunii a hotărât să se dea din moșia Saint-Ion proprietatea apelantului.

Dar moșia Saint-Ion a fost expropriată în întregime atât de Comisia prima, cât și de Comisia județeană dosar Nr. 794—22. care hotărâre a ramas definitivă. Principiul autorității locului judecal se opune ca pe căi piezișe să se înlăture exproprierea.

Morala ordinii de drept cere ca principiile juridice fixate definitiv să fie respectate.

C. Filipescu,

consilier la Curtea de Apel, Oradea-Mare,
Presedintele Comisiunii Județene Bihor.

Comisiunea I. Județeană de expropriere și improprietary Timiș-Torontal

Hotărârea Nr. 324—1922.

Exproprierea în întregime a unei moșii proprietatea unei societăți anonime de exploatare prin arendă. Art. 7. lit. a) din legea reformei agrare. Art. 16. din lege în ce privește terenul rezervat fostei proprietare. Neținerea în seamă la expropriere de întabularea ordonată de către Directoratul Justiției din Cluj în baza art. 3. și 4. din legea Agrară în favoarea acționarilor Art. 55. legea agrară și organele competente a stabili starea juridică a proprietăților expropriabile. Art. 3. din regulamentul legii Agrare care interzice parcelările exclude întabularea în favoarea acționarilor a moșiei în părți indivize. Excepțiile art. 7. lit. a) al IV. din legea Agrară și beneficierea societății anonime ca proprietară în calitate de persoană morală. Respingerea apelurilor. Motivare.

La ordinea zilei fiind judecarea apelurilor făcute de Prima Casă de păstrare din Peciul Nou Otto Anheuer și cons. și Dl. Consilier Agricol în contra hotărârei No. 5678—1922. pronunțate de Comisiunea de ocol pentru expropriere și improprietary din Madoș privitoare la exproprierea moșiei proprietatea numitei Case de păstrare, situată pe teritoriul comunei Peciul Nou.

La apelul nominal făcut a răspuns din partea Societății și a celor 196 de proprietari Dl. avocat dr. Liviu Ghilezan autorizat cu procura dela dosar, iar din partea îndreptățiților comunei Peciul Nou delegații Matei Avender, Ioan Rauber și Iosif Rieser.

Dl. avocat Ghilezan din partea proprietarilor având cuvântul susține că sătenii cultivatorii de pământ

din comuna Peciul Nou în anul 1872 au fondat o tovărăsie sau mai bine zis o cooperativă în scop de a face exploatare agricole și nici de cum o organizație capitalistă.

Deoarece însă legea cooperativilor din 1875 nu oferea destule garanții pentru obținerea creditului, adunarea generală a cooperativei în anul 1882 pentru înlăturarea acestui inconvenient a decis transformarea cooperativei în societate anonimă pe acțiuni, creînduse astfel prima casa pe păstrare din Peciul Nou.

Societatea astfel constituită în anul 1885 cumpără moșia din Peciul Nou, iar în anul 1887 dispune prin inginer înparșirea pământului în parcele dându-se la membri sei cari au folosit-o astfel până în anul 1914.

În acest an izbucnind războiul și vitele de tracțiune înapușându-se prin rechiziții, societatea a cumparat un plug motor, începând o cultura intensivă.

Cu începere dela aceasta data terenul moșiei s'au dat nu numai la acționari în arenda ei și la terțe persoane, iar o parte din moșie au fost data în parte la săteni.

Deoarece de fapt moșia aparține acționarilor de și în cf. figura ca proprietară societatea, în Dec. 1921 adunarea generală extraordinară a societății a hotărât a se face rectificarea de mai sus. Directoratul General al Justiției din Cluj caruia s'a adresat societatea și acționarii prin decusul Nr. 52041 din 2 Oct. 1922 admitind cererea și constatând ca în speță nu este vorba de o parcelare ci de o rectificare la cf., restabilind o stare de fapt preexistentă, a ordonat întabularea dreptului de proprietate asupra acestei moșii, în favoarea lui Iosif Maschgan și cealaltii acționari, în număr de 194.

Moșia fiind astfel proprietatea indiviza a celor 194 de acționari și întru cât partea fiecăruia din ei este sub 50 de jughere potrivit art. 11 și 13 din lege, ea urmează a fi scutită de expropriere.

Aceasta cu atât mai mult cu cât legiuitorul prin art. 84 din lege nu numai că favorizează tovarăsiile agricole făcute de săteni, dar chiar împune înființarea lor.

Chiar dacă s'ar considera ca proprietară societatea și în acest caz exproprierea ar urma să se facă potrivit art. 8 din lege, întru cât e vorba de o societate înființată și înregistrată înainte de 1 Dec. 1918 și deci întră în cadrul art. 7 lit. c. al. III. din lege.

Cere reformarea hotărârei Comisiunii de ocol în sensul concluziunelor de mai sus, și în prealabil facerea unei cercetari locale pentru a stabili starea deplorabilă în care se găsește azi această moșie atât de înfloritoare în trecut și care este lăsată necultivată.

Delegații îndreptățiților comunei Peciul-Nou cer confirmarea hotărârei Comisiei de ocol, pentru motivele în ea prevăzute.

Arală că moșia aparține și a aparținut în todeauna cum prevede extrasul din cf. societății anonime, care singură a administrat-o dând-o în todeauna în arenda la săteni.

Cer înlăturarea cercetarei locale ca inutilă.

Comisiunea

Asupra apelurilor de față.

Având în vedere susținerile orale ale părților, motivele din apelurile scrise și actele dela dosar,

Având în vedere că prin hotărârea atacată cu

apel, Comisiunea de ocol Madoș a expropriat pe seama statului întreaga moșie aparținând Societății Anonime „Prima Casa de Păstrare Peciul-Nou” în întindere de 472 jug. situată în comuna Peciul-Nou rezervând pe seama foastei proprietare întinderea de 1 jug. 1388 st. p. reprezentând întravilanul cu grădina și construcția de pe el.

Având în vedere că această hotărâre în ce privește terenul expropriat se întemeiază pe dispozițiile art. 7 lit. a. din lege, comisiunea de ocol constatând că moșia aparține unei Bănci particulare și deci potrivit textului de lege mai sus menționat urmează a i se expropria întreg pământul cultivabil.

În ce privește terenurile rezervate pe seama foastei proprietare hotărârea se întemeiază pe dispozițiile art. 16 din lege.

Având în vedere că în fapt rezultă următoarele: În anul 1875 un număr de locuitor din Peciul-Nou, conformându-se disp. codului comercial, înființează o societate (cooperativă) numită „Reuniunea de păstrare și avansuri din Peciul Nou”, cu sediul în această comună și pentru o durată de timp de 10 ani, a cărui scop era dezvoltarea simțului de păstrare, acordarea, de credite eficiente, avansuri, acordări de împrumut excontari și reexcontari de conturi curente și primirea despositelor. (Vezi copiile după traducerile Notarului public cu Nr. 29, 31, 34, 35 și 171 din 1923 aflate la dosar.)

În anul 1882 expirând pe de o parte termenul fixat pentru durata societății, iar pe de altă parte intervenind o dispozițiune a adunării generale, în 2 Februarie 1882, societatea radiază firma și se transformă într-o societate anonimă pe acțiuni cu același sediu și cu firma înregistrată: „Prima Casa de Păstrare din Peciul-Nou, societate anonimă pe acțiuni” având ca scop primirea și fructificarea depunerilor rezultate din economizările populației și acordarea de împrumuturi eficiente celor solvabili.

Societatea mai cu seama urma să satisfacă cereri pentru credite rurale și industriale. (Vezi copiile traduse de Notarul public sub No. 30, 108, 173, 174 și 972 din anul 1923 aflate la dosar.)

Societatea astfel constituia cu începere dela 1885 și până la Oct. 1914 prin diferite contracte de cumpărări, achiziționează moșiile din Peciul Nou și Cebza care se întabulează, la cf. pe numele societății la datele când s'au efectuat cumpărările. (Vezi extrasele după cf. și contractele de vindere cumpărare aflate la dosar.)

La 2 Oct. 1922 șapte zile înainte ca Comisiunea de ocol să procedeze la exproprierea moșiei din Cebza, Președintele și un membru din Consiliul de administrație al societății pe baza deciziunii luate de adunarea extraordinară a acesteia, fac o declarațiune prin care recunosc ca proprietari adevărași a moșiilor din Peciul Nou și Cebza întabulate la cf. ca fiind proprietatea societății pe cei 194 acționari ai ei.

Directoratul General al Ministerului Iustitiei din Cluj, cărui această declarațiune este adresată, prin decusul No. 32041-922, pe baza art. 3 și 4 din legea agrară, constatând ca în spețe nu ar fi vorba de o parcelare ci de o rectificare admite a se face întabularea dreptului de proprietate în ce privește moșiile de mai sus în favoarea lui Iosif Maschgan și ceilalți acționari.

Comisiunea de ocol Madoș secțiunea cf. prin decusul No. 2665-922 face această întabulare la cf.

(Vezi declarațiunea președintelui și a membrului din Consiliul de administrație și decisele de mai sus aflate la dosar.)

Odată stabilită starea de fapt urmează a se examina chestiunile ridicate de mandatarul foastei proprietare prin apelul său și în primul loc chestiunea cine este proprietara moșiilor.

În aceasta privința potrivit art. 4. din lege urmează a se considera situațiunea juridică dela 1 Decembrie 1918.

După extrasele cf. rezulta ca la data de mai sus asupra moșiilor menționate este intabulat dreptul de proprietate în favoarea societății și ca atare din punct de vedere juridic dansa e proprietara.

Această situațiune de drept este întărită prin contractele de vindere cumpărare a moșiilor cari au date anterioare anului 1918 și din cari rezulta ca societatea este cumpărătoarea moșiilor.

Este întărită de asemenea și prin repoarele Consiliului de Administrație din anii 1885, 1887, 1891, 1893, 1909, 1911, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919 și 1921 traduse de Notarul public sub Nr. 861 din care rezulta ca moșiile de la data cumpărărilor lor și până la 1921 s'au administrat exclusiv de societate cari, le dădea în parte și în arenda în parcele de 2 jug. prin licitație publică la țărani industriași și muncitori din Peciul Nou.

Este întărită iarăși prin declarațiunea data conf. legii agrare de societate la 20 Ianuarie 1920 prin care societatea sub proprie semnătură recunoaște ca este proprietara depline a moșiilor și ca ea lea administrat dându-le în fie care an în arenda și în parte în loturi de 2 jug. pe termen de un an la agricultori țărani din Peciul Nou (Vezi declarațiunea dela dosar.)

Din cele mai sus expuse rezulta ca atât în drept cât și în fapt proprietara asupra moșiilor a fost dela data cumpărării și până azi societatea anonimă pe acțiuni.

Ca așa dar starea de fapt anterioară datei de 1 Decembrie 1918 concorda în totul cu starea de drept arată de cf. la această din urma dată.

Așa fiind nu putea fi vorba de nici o rectificare a acestei stări juridice și întabularea efectuată în cartea funduara în 1922 din punct de vedere a legii agrare nu poate avea nici un efect juridic pentru următoarele considerațiuni.

1. După art. 55 din legea agrară, singurele organe de aplicarea legii sunt Comitetul Agrar, Comisiunea Județeană de expropriere și Comisiunea de ocol pentru expropriere.

Ca atare numai aceste organe cât timp procedura exproprierei este în curs sunt competente a se pronunța în privința valabilității sau nu, din punct de vedere a legii agrare a actelor menite a modifica situațiunea juridică a proprietăților rurale supuse exproprierei.

Așa dar decusul Directoratului General al Jusstiției din Cluj fiind dat fara competență din punct de vedere al aplicării legii agrare, el nu poate avea nici un efect juridic.

Dar chiar lăsând la o parte chestiunea competenței totuși, el nu poate avea nici un efect juridic și pentru următoarele considerațiuni.

a) nu poate fi vorba de rectificare într-o dată această presupune neaparal o stare de fapt preexistentă, deosebită stării de drept pe care o arată cf.

la 1 Decembrie 1918 și care nu a fost intabulată.

Ori rapoartele Consiliului de Administrație menționate mai sus dovedesc toate, că moșiile dela cumpărarea lor s'au administrat de fapt de societate și numai de ea, care singura a dispus de ele; iar în ce privește acționarii concureau împreună cu ceilalți locuitori la licitațiunile publice ce se faceau pentru arendarea moșiilor și darea lor în parte, neavând ei nici un privilegiu fața de ceilalți locuitori.

Așa dar nu există nici o deosebire între starea de drept aratăta de cf. la 1918 și starea de fapt anterioară ambele concordând și indicând ca proprietara deplină a moșiilor pe societate.

Așa fiind lucrurile este evident ca după normele de drept averea unei societăți alcătuiește patrimoniul sau distinct de acela a acționarilor sei, cari nu pot avea alte drepturi de cât ca sunt proprietari acțiunilor ce le posedă și au drept la încasarea dividendelor.

Prin urmare trecerea unui bun din patrimoniu unei societăți în patrimoniul acționarilor săi nu se poate face de cât printr'un act translativ de proprietate, care natural creează o stare de fapt și de drept nouă și care dat fiind că este făcut cu 7 zile înainte de exproprierea moșci din Cebza, după ce societatea sub proprie semnatura prin declarațiunea dată în 1920 recunoscuse ca ea este deplină proprietară asupra moșiei cum și din faptul că intabularea pe numele acționarilor s'au făcut pe baza declarațiunei dată de Președintele Comitetului, fără ca ea se fie sprijinită realmente pe un act translativ de proprietate, dau o deplină dovadă ca toate aceste operațiuni nu sunt de cât simulate și făcute în vederea eludării legii agrare.

Dar chiar dacă ar fi reale ele totuși nu ar putea avea nici un efect juridic în ce privește legea agrară întrucât potrivit art. 3. din regulament parcelările sunt interzise.

Ori a intabula dreptul de proprietate asupra moșiei societăței în favoarea celor 194 de acționari în părți indivize și proporționale cu acțiunile lor înseamnă evident a parcela moșia.

Din cele mai sus expuse rezultă, dar ca moșia mai sus menționată nu este proprietatea indiviză a celor 194 de acționari, dar proprietate deplină a societăței și ca atare urmează a se examina o a doua chestiune, dacă aceasta societate poate sau nu beneficia de dispozițiunile art. 7/a, al. IV. din legea agrară.

Legiuitorul prin acest articol înțelege să excepteze de la rigorile art. 7/a din lege, moșiile persoanelor morale private înființate și înregistrate încă înainte de 1 Decembrie 1918 pentru culturi agricole sau industriale întru cât și în prezent servesc acestui scop, dispunând ca aceste moșii să fie expropriate conform art. 8. din lege.

Este evident ca aceasta excepțiune după cum arata textul legii se refera la societățile create pentru culturi agricole sau industriale și nuca conducătorilor ce o depun urmează o dezvoltare de cultura agricolă sau industrială, acesta fiind scopul creării lor.

Aceste societăți evident au sprijinul legiuitorului întrucât scopul sau este pe lângă sporirea și complectarea proprietăței rurale făcându-se ocrotirea pe cât posibil mai mult a instituțiunilor menite a

perfectiona și desvolta agricultura și industria naționale.

Legiuitorul nicăiri nu acorda însă sprijinul persoanelor, sau instituțiunilor care urmaresc un interes particular și în special specula.

Din extrasele după statutele societăților și din registrul de înscriere a firmelor rezultă ca atât cooperativa fondată la 1873 cât și societatea pe acțiuni în care s'au transformat au fost create în scop de a fructifica economiele ce se vor depune de locuitori din Peciul Nou prin tot soiul de operațiuni pe care în acest scop le fac instituțiunile de credit sau Bănci.

În privința agriculturii sau industriei nu este nimic prevăzută.

În fapt din rapoartele făcute de Comitetul de Administrare a societăței menționate mai sus, și declarațiia dată de societate conform legii Agrare, la 20 Ianuar 1920, dela dosar rezulta că moșiile dela data cumpărării lor au fost parcelate în loturi de 2 jugere care se dadeau prin licitație în arenda sau în parte locuitorilor din Peciul Nou în fiecare an; iar în 1914 societatea cumpărând plugul motor au făcut-o aceasta pentru a putea da mai cu usurinta terenurile în arenda care apoi sub forma de dividende se împărțiau la acționari.

Așa dar societățile de mai sus nu au fost constituite în vederea unor culturi agricole sau industriale și nici în fapt nu s'au urmărit acest scop, întrucât ele nu au agricultat terenul ci l'au dat numai în arenda și parte, creindu-și un venit la capitalul investit în cumpărarea moșiei.

Așa fiind este evident ca în speța nu poate fi vorba de o societate în sensul art. 7. lit. a. al. IV. și deci nu poate beneficia de acea excepție, urmând a fi expropriata conf. art. 7. lit. a. al. I. din lege.

Chestiunea dacă o societate este o cooperativa sau societate anonima cu toate ca în speța nu poate fu pusa, întrucât cooperativa a încetat, iar moșia a fost cumpărată de societatea anonima și deci numai de aceasta poate fi vorba, nu are nici un interes, a fi discutata și pentru motivul ca ambele sunt societăți comerciale și legiuitorul prin art. 7/a, se refera la societățile comerciale etc. fără a face vro distincțiune în ce privește cooperativele.

În privința cererii de a se face o constătare la fața locului, Comisiunea Județană a găsit ca nu este locul a o face întrucât faptul ce urma să se stabileasca ca moșia se găsește într'o stare deplorabilă, din cauza că nu este cultivată, nu este concludent, întrucât din punct de vedere al exproprierei nu poate schimba întru nimic situațiunea juridică a proprietăței.

Pentru acesta considerațiuni apelurile de fața sunt neintemeiate urmează ca atare a fi respinse confirmându se hotărârea apelata pe baza motivelor de mai sus.

Pentru acest motive. În numele legii. Hotărâște:

Respinge ca neintemeiate apelurile făcute de Prima casa de păstrare din Peciul Nou de cei 194 de acționari și Dl. Consilier Agricol în contra hotărârei Nr. 5678—922. pronunțata de Comisiunea de ocol Madoș, privitoare la exproprierea moșiei proprietatea sus numitei Casa de păstrare, situata pe teritoriul comunei Peciul Nou și în consecința confirmă acea hotărâre.

Definitiva.

Data și citita în ședința publică la 10 Februarie 1923 în Timișoara.

Președinte *Ernest C. Aslan*,
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
și redactorul motivării.

JURISPRUNDENȚA STABILĂ

De

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiunea III. Ardeal

Monopolul Statului. Tutunuri neprocuate în mod regulat de la Regie. Contravențiune la art. 24 și 78 al VI. din legea monop. Statului. Elementele ei constitutive. (Deciziunea No. 1277/922).

Contencios administrativ. Funcționar lipsind de la post. Somațiunea Regiunii silvice de a-și ocupa postul. Neconformarea funcționarului la această somațiune. Considerarea lui ca demisionat. (Deciziunea No. 1250/922).

Drept de pensiuine. Medic cercual cu titlu provizoriu. Renunțare la post. Interpretare în sens contrar. Neadmisibilitatea dreptului de pensiuine orășenesc. (Deciziunea No. 1226/922).

Impozit. Comerciantă stabilă într-o stradă foarte frecventată. Dovada faptului rezultând din stabilirile Comisunii de reclamare. Afirmările cu caracter general ale recurente. Dacă pot fi privite ca contra-dovezi. (Deciziunea No. 1224/922).

Comisiunea administrativă. Apel înaintat prin oficiul postal contra hotărârii comisunii administrative respins ca tardiv. Calcul greșit al termenului de apel. §. 6 din legea XX. de la 1901. (Deciziunea No. 1266-922).

Taxare de contract. Certificat eliberat de primărie că contractul taxat a fost reziliat prin acordul părților. Lipsa unei declarațiuni de reziliare pe însuși titlul original. Inadmisibilitatea ștergerii taxei. (Deciziunea No. 1200-922).

Indemnizație de locuință. Funcționar public văduv, cu copii cari se susțin singuri. Dreptul la o indemnizare de locuință numai de 25% calculată la salariul fundamental. (Deciziunea No. 1202-922).

Monopolul Statului. Recurs nemotivat. Necomunicarea motivelor la termenul acordat. Neregularitatea recursului. Art. 73 din legea monopolului Statului. (Deciziunea No. 1210-922).

Secția III. Bucovina

Contrabandă vamală. Dispensarea de amendă a petentului contravenient. Neacordarea de cheltueli de judecată potrivit art. 217 din legea vămilor. Neaplicarea art. 138 și 140 pr. civilă. Recurs nefondat. (Deciziunea No. 1214-922).

Contrabandă vamală. Speță identică ca mai sus. Aceiași justă soluțiune. (Deciziunea No. 1215/922).

Secțiunea III,

Decizia Nr. 1277-922 Ardeal Dosar Nr. 537-922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Samuel Köhn în contra sentinței Tribunalului Arad Nr. P. II. 4163-5. 1921. dat în proces cu Regia Monopolului Statului.

În lipsa părșilor care au fost citați în regulă.

S'a ascultat raportul făcut în cauză.

DI. Consilier Kiselită ocupând fotoliul Ministerului Public a pus concluziuni pentru respingerea recursului.

Curtea deliberând asupra recursului: Având în vedere că Samuel Köhn, a fost condamnat prin decizia Nr. 1765-921, a Direcțiunii Regionale a Regiei Monopolurilor Statului cu data de 28 Aprilie 1921, la amendă pentru că a contravenit la dispozițiunile art. 24 și 78 paraq. VI. din legea asupra Monopolurilor Statului.

Având în vedere că Tribunalul din Arad prin

sentința Nr. P. II. 4168-5 921 a respins apelul ce a făcut în contra arătatei deciziuni.

Având în vedere că recurentul prin recursul său susține că amenda la care a fost condamnat este prea mare și că țigăretele le-a cumpărat dela un om sârman în scop umanitar.

Având în vedere că Tribunalul făcând a justă aplicare a legii întru cât articolele 24 și 78 paragraful 6, pedepsesc simpla păstrare a tutunurilor care nu sunt procurate în mod regulat dela regie, fără să fie seamă de motivul care a determinat pe cel la care s'au găsit, să le cumpere, recursul urmează a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Data și citată în ședință publică astăzi 19 Septembrie 1922.

Decizia Nr. 1230-922 Ardeal Dosar Nr. 4656-921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Teodor Rotariu în contra hotărârei Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Secretariatul General Direcțiunea Centrală a Pădurilor Cluj, Nr. 9718-920.

S'a prezentat recurentul prin DI. avocat Haralambie Antinescu și Ministerul Domeniilor prin DI. avocat Al. Em. Lăzărescu.

S'a ascultat raportul făcut în cauză.

S'a ascultat DI. Antinescu în dezvoltarea recursului și DI. Al. Em. Lăzărescu în cambateri.

Deliberând asupra recursului: Având în vedere că în urma dispozițiunii Direcțiunii Centrale a pădurilor din Cluj Nr. 8593 din 1920 recurentul a fost somat de către Regiunea Silvică din Hunedoara ca numai de căl să-și ocupe postul său din care a lipsit punându-i-se totodată în vedere, că la caz, dacă nu va răspunde acestei somațiuni, se va considera dimisionat din serviciul Statului; că recurentul, precum recunoaște însuși în recurs, nu a satisfăcut acestei somațiuni oficioase și nu și-au ocupat postul, ba din contra a declarat, că după ce va fi mai bine își primește postul, dar nu la Hatzeg ci la Bazovici unde-și are interesele sale.

Așa fiind deci hotărârea atacată cu recurs este legală.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Data în ședință publică astăzi 12 Sept. 1922.

Decizia Nr. 1226-922 Ardeal Dosar Nr. 3040-921

S'a luat în cercetare recursul orașului Orăștia, în contra hotărârei Prefectului Județului Hunedoara Nr. 833-921.

S'a prezentat recurentul prin DI. avocat Victor Popp: lipsă inimata.

DI. avocat Victor Popp și-a dezvoltat motivele de recurs.

S'a ascultat și raportul făcut în cauză de DI. Consilier Dr. G. Nediei.

Deliberând asupra recursului:

Având în vedere, că din actul oficios al Prefectului Județului Hunedoara Nr. 1819 din 1919, rezultă că Medicul Cornel David, a fost numit numai cu titlul provizoriu de Medic orășenesc, iar dos. referitor, nu conține nici o dovadă din care ar rezulta, că sus numitul medic, ar fi reanțat la serviciul său pe care l'a ocupat la Județ; din contra din certificatul oficios al percepătorului Regesc din Orăștia cu

data de 8 Iulie 1921, rezultă că susnumitul medic primind salariul ca medic cercual până la ceasul morții sale, acest medic nu a renunțat la postul său ocupat la Județ.

Că certificatul perceptoratului de circumscripție Orăștie Nr. 360—922, dovedește că doctorului Cornel David i s'a scăzut din salar sumele cu care era să contribuie la fondul de pensii județean, până în ziua morții sale, că nu este cu nimic dovedit că susnumitului s'ar fi scăzut ori și ce sumă pe seama fondului de pensii orăștenesc; așa fiind deci este cert că numitul medic nu are nici un drept la pensii față de orașul Orăștie.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii admite recursul.

Casează hotărârea Nr. 853 a Prefectului Județului Hunedoara din 30 Iunie 1921.

Data în ședință publică astăzi 21 Sept. 1922.

Decizia Nr. 1224—922. Ardeal Dosar Nr. 1273—921.

S'a luat în cercetare recursul vădurei lui Samuil Pollak în contra hotărârei Nr. 1020—920 a comisiei de reclamare pentru impozitele directe din Timișoara.

În lipsa părților cari conform legii nu s'au citat, s'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Const. Dr. C. Crăciunescu.

Deliberând, Asupra motivului de recurs. Că impozitarea este nebazată și făcută fără înțelegerea în vedere a circumstanțelor reale recurența numai de vre'o câteva ori a vândut în piață, dar acest comerț fiind nerentabil și fiind ea și bolnavă s'a lăsat de comerț.

Curtea, Văzând, datele din dosar și stabilirea comisiei de reclamare, precum și raportul Direcției financiare din care rezultă, că recurența are prăvălie stabilă într'o stradă foarte frecventată;

și considerând că față de aceste date afirmările nedovedite și de caracter general ale recurenței nu pot fi primite de atari contradovezi care ar infirma stabilirea hotărârei atacate;

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Data în Camera de Consiliu azi 11 Septembrie 1922.

Decizia No. 1266/922 Ardeal Dosar No. 1213/922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Iuliu Szabó în contra hotărârei No. 810—921 a Comisiunii Administrative a Județului Satmar.

În lipsa părților care conform legii nu s'au citat:

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dr. C. Crăciunescu.

Văzând că termenul s'a afișat conform legii.

Deliberând: Asupra motivului prim al recursului: Că apelul recurentului contra hotărârei No. 1228—920 a Comisiunii verificatoare nu este tardiv, întru cât recurentul primind această hotărâre în 14 August 1921 a înaintat recursul său prin poștă, la 29 August către pretorul cercului — deci în termen legal — cere deci reformarea deciziei atacate a Comisiunii Administrative prin care apelul său, este respins ca tardiv.

Curtea; Constatănd din coala de înmănare și din plicul anexat la apelul recurentului că recurentul a primit hotărârea No. 1228—1920 a comisiei

verificatoare la 14 August 1921 iar, apelul a fost înaintat prin oficiul poștal Akos, la 29 August 1921 deci în sensul, 6 a articolului de lege XX din 1901 în termen legal.

Că deci hotărârea atacată cu recurs Nr. 810—1921 a Comisiunii Administrative stabilește tardivitatea apelului.

Pentru aceste motive. Curtea. În numele legii. Admite recursul.

Casează hotărârea No. 810—921 a Comisiunii Administrative a Județului Satmar și îndeamnă acea comisiune să dezbătă și să decidă asupra fondului cauzei.

Data, în Camera de Consiliu azi 18 Septembrie 1922.

Decizia no. 1200/922. Arad Dosar no. 863/921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Armin Werner și soția, în contra hotărârei Nr. 30995—920 a Direcției Financiare Arad.

În lipsa părților care conform legii nu s'a citat;

S'a ascultat raportul făcut de Dl. Consilier Dr. G. Crăciunescu;

Văzând că termenul s'a afișat conform legii;

Curtea Deliberând. Asupra motivelor de recurs; Că contractul taxat a fost reziliat a 8-a zi, după dresarea lui, — recurenții a dovedit acest fapt prin certificatul Primăriei — cer ștergerea taxei.

Curtea, Având în vedere că despre faptul rezilierii valabile a unui contract Primăria nu este autorizată cu cadere de a decide și a da certificate — că faptul rezilierii trebuia să fie dovedit de recurenți în mod neîndoelnic prin declarațiunea de reziliere a ambelor părți scrisă pe însuși contractul original.

Că însă recurenți nici la somare nu au produs dovadă autentică în privința rezilierii.

Și văzând că taxarea contractului este făcută în mod legal.

Constată că recursul nu este fondat și deci este a se respinge recursul;

Pentru aceste motive. Curtea. În numele legii. Respinge recursul.

Data în Camera de Consiliu astăzi 6 Septembrie 1922.

Decizia No. 1202/922 Ardeal Dosar No. 1216/922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Dr. Carol Baungarten în contra hotărârei Ord. No. 18357—921, a Directoratului General din Cluj în proces cu Ministerul de Finanțe.

În lipsa părților care conform legii au fost citați:

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dr. C. Crăciunescu.

Curtea deliberând, asupra motivelor de recurs: Că recurentul fiind funcționar văduv, cu copii mari cari se susțin singuri trebuie să beneficieze de indemnitatea de locuință convenită funcționarilor în-surașideci recurentul are drept la 25% indemnizație de locuință calculată după salariul fundamental.

Curtea, având, în vedere că din susținerile recurentului și decizia Ministerului dd Finanțe, rezultă că recurentul fiind văduv, nu are nici un membru de familie în sarcina sa.

Considerând, că Consiliul de Miniștri, stabilind, indemnizația de chirie a funcționarilor, a decis a da

indemnizație mai mare de chirie numai acelor funcționari cari au membri de familie în sarcina lor.

Că această interpretare constantă a ordonanței fiind justă-recursul este nefondat;

Pentru aceste motive curtea în numele legii respinge recursul;

Data în ședință publică azi 6 Septembrie 1922.

Decizia No. 1210—1922 Ardeal Dosar No. 1687—1922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Anton Rizoli în contra sentinței No. Mon. 1871—4—1921 a Tribunalului Brașov în proces cu Direcția Regiei Monopolului Statului.

În lipsa recurentului care conform legii a fost citat.

S'a prezentat intimata prin Dl. Avocat Huber.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. consilier Al. Peretz.

Dl. Avocat Huber cere respingerea recursului.

Dl. Procuror Silviu Pop pune aceleași concluzii. Curtea, Deliberând. Având, în vedere că Anton Rizoli fiind supus la 1800 lei amendă și la confiscarea a trei Kilograme tutun pentru contravențiune prevăzută de art. 78, al 6 din legea Monopolurilor, Direcțiunea Regiei tutunurilor prin decizia No. 3116—1920 a confirmat procesul verbal, iar Tribunalul din Brașov, înaintea căruia a făcut apel il-a respins ca nefondat.

Având, în vedere că Anton Rizoli a declarat recurs în nulitate în instanța de apel de care Tribunalul a luat act și afacerea a fost trimeasă acestei Curți, spre a se pronunța asupra recursului astfel făcut.

Având, în vedere, că în conformitate cu dispozițiunile art. 73 din legea Monopolului Statului, recursul trebuie motivat, neputându-se da decât un singur termen pentru comunicarea lor; că recurentul neprezentându-se în instanță spre a se conforma dispozițiunilor acestui text de lege aplicabile și în finiturile reunite, recursul urmează a fi respins ca neregulat făcut. Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii.

Respinge recursul.

Data în ședință publică azi 8 Septembrie 1922.

SECȚIA III BUCOVINA

Decizia Nr. 1214—922. Bucovina Dosar Nr. 760—920

S'a luat în cercetare recursul făcut de Litti Zirl în contra sentinței Nr. Bc. IV/50/22/2, a Tribunalului Cernăuți în proces cu Ministerul de Finanțe.

În lipsa recurentului care a fost citat în regulă.

S'a prezentat intimatul prin Dl. Avocat Elefterie Rădulescu:

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Al. Peretz.

Dl. Avocat Elefterie Rădulescu a cerut respingerea recursului.

Curtea, Deliberând. Asupra recursului: Având în vedere că Tribunalul din Cernăuți prin sentința Nr. Bc. 50/2/22 reformând deciziunea Direcțiunii Generale a Vămilor sub Nr. 77450—920, a dispensat pe recurenta Letti Zirl de amenda la care fusese supusă pentru faptul de contrabandă.

Având în vedere că recurenta, reclamând cheltuielile de judecată ce a făcut, Tribunalul i-a respins cererea în baza art. 217 din legea Generală a Vămilor:

Având în vedere că recurenta prin recursul său susține că regulile stabilite de codul de procedură civilă referitoare la cheltuielile de judecată n'au fost modificate de art. 217 din legea Vamală; că acest articol nevorbind de cât de despăgubiri iar nu de cheltuieli, distincțiune pe care o face art. 138 și 140 din procedura civilă, partea care pierde trebuie condamnată în virtutea ultimului text de lege la cheltuielile pricinuite părților câștigătoare din cauza judecării:

Având, în vedere că din termenii generali în-trebuințați de legiuitor în art. 217 al legii vamale rezultă, că a înțeles să cuprindă în dispozițiunile sale fără distincțiune, ori ce fel de daune ce ar rezulta pentru părți din cauza proceselor verbale de contravenție vamală și prin urmare și cheltuielile de judecată pricinuite părții din cauza judecării la care ele au dat loc; că așa fiind Tribunalul dând o justă interpretare art. 217 al legii vamale, când a respins cererea recurentului de a i se da cheltuieli de judecată, recursul urmează a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive. Curtea. În numele legii respinge recursul.

Data în ședință publică astăzi 8 Septembrie 1922.

Decizia No. 1213—922 Bucovina Dosar 761—22

S'a luat în cercetare recursul făcut de Hersch Reichman în contra sentinței No. Bc. IV. 21—22—2 a Tribunalului Cernăuți în proces cu Ministerul de Finanțe.

În lipsa recurentului care conform legii s'a citat. S'a prezentat ultimatul prin Dl. Avocat Elefterie Rădulescu.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Al. Peretz.

Dl. Avocat Elefterie Rădulescu cere respingerea recursului.

Curtea deliberând. Având, în vedere, că Hersch Reichman fiind impus la amendă și la confiscarea mărfii prin decizia Ministerului de Finanțe Direcția Vamală No. 33925—920 pentru contra venția prevăzută de art. 193 din legea vămilor, a făcut apel în contra acestei deciziuni înaintea Tribunalului Cernăuți, care prin sentința No. Bc. 21—922 a anulat procesul verbal și a apărât pe apelatul de amendă, la care a fost supus, că cerând Tribunalului să i se dea cheltuieli de judecată, Tribunalul i-a respins cererea în baza art. 217 din legea Vămilor.

Având în vedere că apelantul a atacat sentința cu recurs pentru motivul, că tribunalul admitându-i apelul, era dator să-i dea cheltuielile de judecată făcute în proces.

Având în vedere, că din termenii generali în care este redactat articolul 217 din legea vamală, rezultă că legiuitorul a înțeles să apere administrația vămilor de orice despăgubiri în caz de anulare a procesului verbal câte partea, în contra căruia a cheiat procesul verbal de contravenție și că a încheiat în dispozițiunile sale și cheltuielile de judecată cu care a fost păgubită partea cu ocaziunea judecării procesului, că tribunalul respingând, cererea apelantului pe baza art. 217 a legii vamale a dat justă interpretare acestui text de lege, astfel că recursul urmează a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Data și citită în ședință publică azi 8 Sept 1922.

LEGEA

pentru

Unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global

(Publicată în Monitorul Oficial No. 253 de la 23 Februarie 1923)

(Urmare)

Acești funcționari vor face constatările după matricule după declarațiunile contribuabililor și actele prezentate și după orice alte acte, supunându-le judecării comisiunilor.

Ei vor avea dreptul să facă cercetări la fața locului în tot ce privește constatarea veniturilor, să ceară oricui informațiuni în această privință, să preîndă prezentarea registrelor spre verificare și să ceară contribuabililor lămuriri în scris sau verbal, sau să-i cheme în acest scop la locul unde se face impunerea, în forma prevăzută de art. 98. În acest caz chemarea se va face numai de către administrații sau inspectorii financiari.

Avizele și comunicările făcute de agenții fiscalului privitoare la impozitul pe venitul global vor fi transmise sub plic închis.

CAP. III.

Modificarea impunerilor, impuneri în cursul anului, impuneri, d'in oficiu

Art. 94. — Impunerile elementare cari se constată anual și impozitul pe venitul global nu se vor putea modifica decât dela 1 Ianuarie a fiecărui an, pe care zi se stabilește impozitul pentru un an întreg.

Impunerile veniturilor imobiliare, cari sunt stabilite pe un period de 5 ani, se vor modifica dela 1 Ianuarie a fiecărui an, numai în cazurile când o proprietate a disparut sau a luat naștere, când termenul de scutire a expirat ori s'au schimbat condițiunile de impunere stabilite prin lege, sau când, pentru orice motiv, un venit impozabil n'a fost impus până atunci.

Contribuabilul e obligat a menționa în declarațiile anuale aceste împrejurări.

Impunerile în aceste cazuri se vor stabili prin comisiunile anuale la fel cu celelalte impuneri.

Art. 95. — În cursul anului se vor putea efectua impuneri sau scăderi în următoarele cazuri:

a) Când proprietarul dă o pădure spre tăiere sau când el însuș sau exploatatorul începe sau încetează exploatarea unei păduri.

Pentru aceste cazuri se vor da declarații suplimentare, în condițiunile art. 6 și 87.

Impunerea va fi stabilită la venitul cuvenit proprietarului în cazul când dă pădurea în exploatare altuia, iar pentru exploatator la venitul curespunzător perioadei din anul în curs în care are loc exploatarea și după regulile prevăzute la cap. I și VI de sub titlul II. în ce privește normele de evaluare, însă cu procedura de mai jos:

b) Când începe sau încetează un comerț, industrie sau profesiune.

La începere declarația va trebui făcută în condițiunile art. 38. iar impunerea va avea loc din prima zi a lunii în care se petrece faptul. La încetare scăderea impozitului se va face din prima zi a lunii care urmează încetarea, dacă declarația a avut loc în cursul lunii de încetare, iar în caz contrariu dela 1 a lunii ce urmează declarațiunii;

c) Când contribuabilul se află în împrejurările prevăzute de alin b al art. 51.

În toate cazurile prevăzute în acest articol, impunerile se vor efectua de funcționarii fiscalului menționați la art. 95.

Aceste impuneri vor fi comunicate conform art. 98. Ele sunt executorii cu titlul provizoriu și rămân definitive numai dacă nu sunt contestate în termen de 30 zile dela comunicare.

Contestațiunile se predau la percepția fiscală a locului de impunere și se vor judeca de comisiunile de impuneri ce vor urma, aplicându-se procedura prevăzută de art. 98, aceste comisiuni fiind competente în ce privește aceste cazuri a judeca pe anul precedent.

Art. 96. — Contribuabilul obligat la darea declarațiunii, care n'a dat o în termen, sau dacă declarațiunea dată e incompletă sau inexactă, ori nu dă informațiunile complimentare cerute, în forma prevăzută de art. 93, va fi impus din oficiu și anume:

a) De comisiunea de impuneri din oficiu sau după constatările făcute de agenții fiscalului, dacă acestea sunt anterioare încheierii lucrărilor comisiunilor. Comisiunea va putea aplica o amendă până la o pătrime din impozitul pe venitul nedecarat, după apreciere, dacă constată rea credință.

În caz când, deși obligat, nu a făcut declarație, contribuabilul nu se citează la comisiunea de impuneri. El are însă dreptul a se prezenta în ziua fixată prin afișările făcute, conform art. 100.

În tot cazul are dreptul de apel în termenul de 20 zile dela prezentare sau dela comunicarea impunerii, dacă nu s'a prezentat. Comisiunea de apel poate hotărî și asupra amenzii;

b) Dacă impunerea nu s'a putut face prin comisiune, constatarea fiind ulterioară încheierii lucrărilor sale, ea se va putea face din oficiu de delegații fiscalului menționați la art. 95, numai până la finele anului de impunere.

În acest caz se va aplica amenda egală cu jumătate din impozit.

Impunerea va fi comunicată conform art. 98. Ea e executorie și rămâne definitivă dacă nu se contestă în termen de 30 zile dela comunicare.

Contestațiunile se judecă după normele prevăzute în articolul precedent. Amenda se aplică după regulile prevăzute în art. 111;

c) În cazul când se constată sustragerea dela

impozit după sfârșitul anului de impunere, nu se vor mai întocmi acte de impuneri, ci de contravenție, conform art. 105.

Art. 97. — Cu ocazia deschiderii unei succesiuni, agenții fiscoi sunt obligați a cerceta impunerea defunctului pentru 5 ani trecuți dela punerea în aplicare a acestei legi.

Când se constată că contribuabilul defunct a fost omis a fi impus pe rolurile anului deschiderii succesiunii sale, sau a unuia din cei 5 ani anteriori, ori a fost necomplet impus prin ascunderea unei părți din venit, se va proceda la constatarea și încasarea impozitelor neperceptute din activul succesiunii, aceste impozite socotindu-se ca o sarcină succesorală.

Impunerea se face din oficiu de agenții fiscoi conform art. 95 pe numele succesiunii.

Impozitul se va încasa din totalul succesoral, înaintea oricărei alte datorii, moștenitorii urmând a repartiza între ei această sarcină.

Ei vor avea dreptul de contestațiune în termen de 30 zile dela comunicarea ce li se va face, cum și apel, potrivit dispozițiilor art. 95, comisiunile fiind competente în aceste cazuri a judeca pe 5 ani din urmă.

CAP. IV.

Procedura înaintea comisiunilor

Art. 98. — Contribuabilii cari au dat declarațiuni anuale sau cari au făcut contestațiune înaintea comisiunilor de impunere conform art. 95 și 96 sau apel, vor fi citați a se prezenta înaintea acestor instanțe. Citația li se va predă prin agenții percepției respective, prin notarul comunei sau prin funcționarul poliției judiciare ori administrative cu cel puțin 5 zile înainte de data înfățișării la locul de impunere, iar dacă prin declarație, contestație, sau apel, s'a indicat domiciliul, citația se va predă la acel domiciliu.

Dacă persoana citată e găsită, i se înmânează citația, luându-se dovadă de primire semnată de ea; iar dacă nu știe carte, predarea se va constata prin punere de deget în asistența unui martor știutor de carte, să nu fie în serviciul autorității care îndeplinește procedura.

În caz de refuz, citația se va lipi pe ușa casei, dresându-ne un proces-verbal în asistența unui martor, conform aliniatului de mai sus.

În caz de lipsă a contribuabilului, citația se va predă unei rude sau servitor care locuiește cu dănsul, sub luare de dovadă; în lipsa și a acestor persoane, sau în caz de refuz ori imposibilitate de semnare a lor, citația se va lipi pe ușa casei, dresându-se un proces-verbal în acest sens, în asistența unui martor știutor de carte, care să nu fie în serviciul autorității care îndeplinește procedura.

De îndată ce se va organiza serviciul pentru transmiterea citațiilor prin poștă, ele vor fi predate pe această cale.

În caz când contestațiunile sau apelurile se predau personal de contribuabilii știutori de carte și se poate fixa îndată termen de judecată, contribuabilul poate lua cunoștință de termen sub semnătura proprie chiar pe cererea sa.

Toate termenele prevăzute în prezenta lege pentru contestații, apel, comunicări, afișări și citații se înțeleg pe zile libere.

Art. 99. — Cererile de scăderi prevăzute la capitolul VIII de sub titlul II și la impozitele elementare, făcute prin declarațiunile anuale vor fi supuse comisiunilor de impuneri și scăderile se vor stabili cu aceeaș procedură și jurisdicțiune ca și impuneri anuale.

Scăzămintele vor fi operate în roluri anual odată cu impozitele anuale.

La aplicarea legii se vor stabili prin instrucțiunile ministerului de finanțe modalitățile de constatare și operarea acestor scăderi.

Art. 100. — Zilele de începerea lucrărilor comisiunilor vor fi publicate de ministerul finanțelor pe căile de publicitate oficială. Deosebit la fiecare percepție și primărie rurală se va afișa cu o zi înainte numele contribuabililor cărora li se va face impunerea în ziua următoare.

Art. 101. — Hotărârile comisiunii de impunere, comisiunii de apel și ale instanțelor de recurs contribuabilii vor putea fi asistați de avocați.

Fiscul va fi apărat înaintea acestor instanțe sau a celor de recurs printr'un delegat special, în baza unei adrese a administrației financiare sau a ministerului de finanțe.

Înaintea instanțelor de recurs părțile nu se citează. Termenele fixate se afișează la ușa localului cu 10 zile înainte de ziua judecării.

Pentru recursurile ce se judecă de înalta Curte de casație termenele se comunică administrațiilor financiare și se afișează la localurile lor, cu cel puțin 10 zile înainte de judecată.

Art. 102. — Toată procedura pentru constatarea impozitelor prevăzute de prezenta lege e scutită de timbru.

CAP. V.

Formarea matricolelor și a rolurilor

Art. 103. — Matricolele în cari se vor înscri veniturile și contribuțiunile vor fi întocmite pe comune și suburbii în comunele urbane și pe comune, sate și cătune în cele rurale. Înscrierea în ele a veniturilor și impozitelor stabilite, cum și a prefacerilor urmate conform legii, se face sub control organelor chemate a stabili impunerea.

Veniturile supuse impozitelor elementare sunt trecute în matricole rotunjite în zeci de lei prin întregirea unimilor.

Matricolele nu sunt acte publice. Ele vor fi păstrate sub cheie și nu se va liberă copie de pe ele decât direct contribuabilului interesat.

Art. 104. Rolurile pentru împlinirea contribuțiilor se formează de către agenții fiscoi după matricole.

Toate prefacerile din matricole vor fi trecute și în rolurile respective, formându-se noi recapitulări sub acelaș control.

Rolurile sunt acte publice.

Certificate de pe cuprinsul lor se pot liberă, la cerere, interesatilor pe timbru legal. (Va urmă.)